

Marmara ?lkö?retime Haz?r Olu? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Marmara ?lkö?retime Haz?r Olu? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=25591>

Özet

Marmara İlköğretime Hazır Oluş Ölçeği (MİHÖ), Türkiye bağlamında okul öncesi dönemdeki çocukların ilköğretime bağlama yeterliliklerini sistematik olarak değerlendirmek amacıyla geliştirilmiş standart bir ölçektir. Ölçek, 2003 yılında Ö. Polat-Unutkan tarafından doktora tezi kapsamında geliştirilmiş ve standartlaştırılmıştır. MİHÖ, çocukların bilişsel, sosyal, duygusal ve fiziksel gelişim alanlarını kapsayan dört temel alt ölçekten oluşmaktadır. Ölçeğin geliştirme süreci, kapsamlı madde analizi ve yapısal geçerliliği kanıtlamak için titizlikle yürütülen **faktör analizi** çalışmalarıyla içermiştir. Elde edilen yüksek **güvenirlilik** katsayıları, MİHÖ'nün Türk eğitim sistemi içerisinde ilköğretime hazır oluş düzeyini objektif olarak belirlemede güçlü bir araç olduğunu göstermektedir.

Bu ölçek, eğitim bilimleri alanında çalışan araştırmacılar, psikologlar ve okul öncesi öğretmenleri için kritik bir değerlendirme aracı sağlamaktadır. Ölçeğin temel amacı, çocukların okula bağlarken karşılaabilecekleri zorlukları önceden tespit etmek ve gerekli destekleyici eğitim programlarını planlamaktır.

Anahtar Kelimeler

Marmara İlköğretime Hazır Oluş Ölçeği, **İlköğretime Hazır Oluş**, Okul Olgunluğu, Psikometrik Özellikler, **Geçerlik**, **Güvenirlilik**, Okul Öncesi Eğitim, Türkiye.

Yazarlar

Özlem Polat-Unutkan.

Amaç

Marmara İlköğretime Hazır Oluş Ölçeği'nin temel amacı, 5-6 yaş grubu çocukların ilköğretim birinci sınıfına bağlarken sahip olmaları beklenen hazır oluş düzeylerini objektif ve kapsamlı bir şekilde ölçmek ve standartlaştırmaktır. Bu ölçüm, çocukların akademik başarılarındaki etkileyebilecek olan bilişsel, motor, dil ve sosyo-duygusal gelişim alanlarındaki yeterliliklerini belirlemeyi hedefler.

Ölçeğin geliştirilmesi, özellikle Türkiye'deki okul öncesi eğitim programlarının etkinliğini değerlendirmek ve ilköğretime geçiş sürecini destekleyici müdahaleler için sağlam bir zemin oluşturmak amacıyla yapılmıştır. MİHÖ, aynı zamanda, çocuğun gelişimsel ihtiyaçlarına uygun eğitim ortamlarının sağlanmasına yönelik klinik ve eğitsel kararlar alınmasına yardımcı olmak üzere tasarlanmıştır.

Yapı

Marmara İlköğretime Hazır Oluş Ölçeği, ilköğretime hazır oluğun çok boyutlu yapısını temsil eden dört temel alt ölçekten oluşmaktadır. Bu dört alt ölçek, genellikle çocuk gelişiminin temel alanlarını kapsamaktadır:

Bilişsel Hazır Oluş: Problem çözme, dikkat, bellek ve temel sayı kavramları gibi zihinsel süreçleri ölçer.

Motor Hazır Oluş: İnce motor beceriler (yazma öncesi beceriler) ve kaba motor beceriler (denge ve koordinasyon) gibi fiziksel yeterlilikleri değerlendirir.

Dil Hazır Oluş: Anlama ve ifade edici dil becerileri, kelime dağarcığı ve dilbilgisel yapıları kullanma yeteneğini içerir.

Sosyal ve Duygusal Hazır Oluş: Akran ilişkileri kurma, duygusal düzenleme, kurallara uyma ve başa başma becerileri gibi sosyal yeterlilikleri ölçer.

Bu alt ölçekler, bir çocuğun okula uyum başarısını ve ilk akademik deneyimlerinde göstereceği performansın büyük ölçüde etkileyen temel yapıları temsil eder. Ölçek, bu dört yapıyı bütüncül bir deyişlendirmesini sunarak, çocuğun genel ilköğretime hazır oluğu profilini çizmaktadır.

Geçerlik

Ölçeğin geliştirme aşamasında kapsamlı geçerlik çalışmaları yürütülmüştür. **Geçerlilik** çalışmaları kapsamında öncelikle madde analiz işlemleri gerçekleştirilmiştir. Bu analizler sonucunda, test toplamıyla anlamlı bir ilişki göstermeyen maddeler ölçekten çıkarılmıştır.

Yapı geçerliliğini kanıtlamak amacıyla **faktör analizi** uygulanmıştır. Gelişim formu için yapılan faktör analizi sonucunda, faktör yükü anlamlı olmayan toplam 47 madde formun genelinden çıkarılmıştır. Kalan maddeler üzerinde yapılan analizler, ölçeğin teorik olarak öngörülen dört alt ölçekli yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü ve böylece yapı geçerliliğinin kanıtlandığını ortaya koymuştur. Bu titiz eleme süreci, ölçeğin sadece ilgili ve anlamlı maddelerden oluşmasını sağlamıştır.

Güvenirlik

Marmara İlköğretime Hazır Oluş Ölçeği'nin güvenilirliği, hem devamlılık katsayıları hem de iç tutarlılık katsayıları hesaplanarak incelenmiştir. Elde edilen değerler, ölçeğin yüksek düzeyde tutarlılığa sahip olduğunu göstermektedir.

Devamlılık Katsayıları (Test-Tekrar Test Güvenirliği):

Gelişim Formu için: 0,997

Uygulama Formu için: 0,931

İç Tutarlılık Katsayıları (Cronbach Alfa):

Gelişim Formu için: 0,982

Uygulama Formu için: 0,930

Özellikle Gelişim Formu için elde edilen 0,982'lik Cronbach Alfa değeri, ölçek maddelerinin aynı yapıyı ölçme konusunda neredeyse mükemmel bir iç tutarlılığa sahip olduğunu göstermektedir. Uygulama Formu için elde edilen 0,930 değeri de klinik ve eğitimel değerlendirme için kabul edilebilir standartların oldukça üzerindedir. Bu yüksek **güvenirlilik** değerleri, ölçeğin farklı zamanlarda ve farklı formlarda tutarlı sonuçlar ürettiğini kanıtlamaktadır.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapısal uygunluğunu belirlemek amacıyla Faktör Analizi kullanılmıştır. Bu analiz, ölçeğin çok boyutlu yapısını destekleyen ampirik kanıtlar sunmuştur. Gelişim formu üzerinde uygulanan faktör analizi, başlangıçtaki madde havuzundan toplam 47 maddenin çıkarılmasıyla sonuçlanmıştır. Bu maddeler, beklenen faktörlere düşük yük verdikleri veya birden fazla faktöre karmaşık yük verdikleri için ölçeğin nihai formundan çıkarılmıştır.

Kalan maddeler üzerinde yapılan analizler, ölçeğin dört temel alt ölçek (faktör) altında toplandığını ve bu faktörlerin ilköğretim hazırlık yapısını istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde temsil ettiğini göstermiştir. Faktör analizi sonuçları, MHO'nun yapı geçerliliğini güçlü bir şekilde desteklemekte ve ölçeğin teorik çerçevesiyle uyumlu olduğunu doğrulamaktadır.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Orijinal Geliştirme ve Standardizasyon Çalışması)

Format: Değerlendirme ve Performans Temelli (Detaylı format bilgisi tezde yer almaktadır.)

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Okul Öncesi Dönem Çocukları

Yaş Grubu: İlköğretim Başlama Yaş Grubu (Genellikle 5-6 yaş)

Popülasyon Detayları: Ölçek, İstanbul'da Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü bünyesinde yürütülen doktora tezi kapsamında geniş bir örneklem üzerinde standartlaştırılmıştır.

Test Metodolojisi: Uygulama, gelişim ve uygulama formları olarak iki amaçla bir yaklaşımla

gerçekleştirilmiştir. Gelişim formları, psikometrik analizler için temel veriyi oluştururken, uygulama formu nihai ölçüm aracı olarak tasarlanmıştır. Ölçek, çocukların bireysel olarak değerlendirilmesini gerektiren maddeler içermektedir.

Anahtar Kelimeler

Çocuk Gelişimi, Okul Olgunluğu Testi, Bilişsel Gelişim, Sosyal Gelişim, **Eğitim Bilimleri**, Psikometri, Standardizasyon, **Faktör Analizi**.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Bilinmiyor

Bağılı E-posta Adresleri: Bilinmiyor

Yazın Adresi: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, Türkiye (Tezin yazıldığı dönem itibarıyla)

Özinler, Ücret ve Test Yılı

Marmara İlköğretime Hazır Oluş Ölçeği, 2003 yılında Ö. Polat-Unutkan tarafından doktora tezi olarak geliştirilmiştir. Ölçeğin kullanımı izinleri ve ücretlendirme bilgileri, ilgili telif hakları ve kullanımı koşulları için yazar ve Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Genellikle tez kapsamında geliştirilen araçların akademik amaçlı kullanımı, yazarın iznine tabidir.

Kaynaklar

Polat-Unutkan, Ö. (2003). *Marmara İlköğretime Hazır Oluş ölçeğinin geliştirilmesi ve standardizasyonu (Doktora tezi)*. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Marmara İlköğretime Hazır Oluş Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin orijinal maddeleri, kaynak içerikte yer almamaktadır. Ölçek maddelerinin tam listesi, Ö. Polat-Unutkan'ın 2003 tarihli doktora tezinde bulunmaktadır.